

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérség hivatalos közleményei, irányczikkek, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

Perczel tábornok jelentése Abonyból január 26-áról az Abony és Czegléd közötti győzelmes ütközetről.

Tegnap előhadammal Abony előtt Ottinger generált, ki gyalogságot és ágyukat is nyert segítségül Pestről és ismét csatarendben kiállva támadásunkat elfogadá, két órai erős ágyuzás után nevezetes kárt okozva az ellenségnek, részünkről csakély veszteséggel megfutamlattuk.

Számos fogoly és ló esett birtokunkba. Az ellenség huszáraink által Irsáig üzetett. A' pontos readdel előtörtető Würtemberg huszárok mellett még különösen megemlítendő Vepler százados és egy osztály császár huszár, kik az ellenség lovasságának üzésében kitüntették magukat.

A' hunyadi és Lehel huszárokról is, kik Szimlich őrnagy parancsa alatt bámulatos haladást tőnek rendezés tekintetében, a' balszáron való vitéz előtörtetésük miatt dicséretet kell mondanom.

Főérdeme van mégis a' tüzérségnek általában — és ezek közt Glatz főhadnagynak — Répási hadnagynak és a' lovas 6 fontos félütegnek.

A' historiai nevezetességű Dembinszky hős szelleme lelkesíté jelenlétével táborunkat; záloga még nagyobb szerű eredményeknek.

Kelt Debreczenben, jan. 29. 1848.

A' honv. bizottmány.

Bem tábornok jelentése jan 24-én Stoltzenburgból.

Kezemnél levő örömet őszpontosítám, itt akarván be várni erősítéseimet.

Dél felé jelentést kaptam, hogy az ellenség minden oldalról ellenem jó. Örvendtettem az ausztriai szokott taticának.

Erömet össze vonva igen könnyü volt őt visszavernem 's neki tetemes veszteséget okoznom, 's éjjel meleg szobáinkba tértünk pihenni, míg az ellenség most is a' havon szalad.

Holnapra én is rendeztem egy kis taticát, mely keservesen megfogja őket lakottain, mai merényökért. Biztosan hiszem hogy holnap Nagy-Szebenben hálunk.

Bem, tábornok.

A' Szolnok-Törökszentmiklósi, tiszafüredi és Tokaj táji seregek munkálatában hozandó egység tekintetéből, ezen seregek fővezéreül Dembinszky Henrik altábornagy lőa kinevezve.

Alatta a' Szolnok táji vagyis közép tiszai melléki seregosztály parancsnoksága, az erről önként lemondott, 's érdemeinek kellő méltánylatával másutt alkalmazandó Perczel Mor tábornok úr helyébe Répási tábornok urra bízott.

Debreczen jan. 29-én 1849.

A' honv. bizottm. rendeletéből.

A' kolozsvári k. térparancsnokság hazafini örömmel közöl egy hozzá Szamosújvárról intézett levelet a' következőkben „Láttam a' szegény Hazámért vérző Honvédeket olly hiánnyal mit csak női kéz fedezhet: annál fogva kérem vegye töllem ezen 12 darab inget a' honvédek számára, melyet legjobb indulatból 's legnagyobb örömmel küldök.

E' parányisággal nem kötelességem rovom le, mert azt tenni még eddig senki képes nem volt“ Hankovics Anna, Zachariásnő. A' térparancsnokságnak ehez több adni valoja nincs, mint azon ohajtása hogy a' lelkes nő örvendhetne bár mentől több utánzóknak.

Berzenczei Antal,
Őrnagy térparancsnok.

Nem hivatalos rész.

Komáromból. Komárom szüz vára a' nemzet kormányja által oltalmazásra felesleges 's edzett haderővel láttatván el, a' Komárom megye környékén tanyázó császári rablócsorda kiűzésével is

foglalkozik a várórizet, 's minden ily vállalat sikeréről kezeskedik is a' derék sereg, mely csak egy kötelességet ismer, küzdeni 's halni ha kell a' haza szabadságáért. — Legközelebb jan. 11-kén a' csallóközi járásban 's Pozsonmelye alsó részében tanyázó osztrák vadakra tartott derék Gerlon alezredesünk hajtóvadászatot 's Nyárasd m. városa mellett a' mintegy négy ezer főből álló 's már seregünket csatarendben várt ellenséget három zászlóaljal 's a' derék Hunyadi-huszárok egy századával, az ellenség erős ágyutüzelése között megtámadta, 's ámbár a' Nyárasd mellett elterülő 's természetből alkotott emelkedett helylyel az ellenség ágyulövéseink ellen védve volt, mégis a' golyók zápora között az ellenséghez csaknem ötszáz lépésnyire előrenyomult 's jól felállított ágyútegünk tüzelése megkezdése után, miután a' lövések mindegyike oly remekül irányoztatott, hogy az első lövés Neustedter tábornok lovát, a' második egy őrnagyot több tisztet 's vitézekkel, végre a' harmadik b. Geronb alezredest, az olasz hadsereg egyik legvitézebb törzstisztét találván, az egész sereg rendetlen futásnak eredt, 's derék tűzereink folytonos tüzelése mellett nagy veszteséggel üzetett, 's megfélemledve Pozsonig meg sem állapodott, a' honnan biztos kútfők után irhatom, hogy a' pozsoni őrizettel együtt, bécsi zavargások miatt Bécsbe szállított. — Komárommelye két járása most már egészen tiszta az ellenségtől, 's biztosan irhatom, hogy a' komáromi várórizet harcias és jó szelleme biztosítja a' nemzetet arról, hogy hadseregeink operatioi általa nagy mértékben segítettni fognak. Veszteségünk ez ütközetben 5 halott, 2 sebesült. Az ellenségé 18 halott és 11 sebesített huszár fogoly. Végül a' vitéz Hunyadi-huszárok méltó kitüntetéssel tudósítom arról is a' közönséget, hogy ritka nap múlik el, hogy e' vitézek az ellenségnek kirándulásaikkal kárt ne tennének, — már elfogtak 21 Jellasics-huszárt, több tisztet és egy Perczel táborából elszökött tisztet.

Szamosujvár jan. 31-én.

Évtizedek repülének el és temeték el magokkal minden jámbor óhajtás' sikerét az iránt, hogy a' városok dolgában szegény Doboka megye gyűléseit városunkban tartsa. Az e' tárgy feletti vélemény különbözőség eloszlásával a' felsőbbeségtől tagadó választ nyere mindég az érintett megye; ámde a' testvériség fényes hajnala feltűne és ez év első napjain karjaink közé vezeté tőlünk eltávolított véreinket.

Főispán Béli ünnepélyesen behozván megyéjét, rögtönítelő székét állított fel. Működéséről egy hó lefolyta alatt mitsem tudunk, noha vele az országos fenytő intézet a' közelebről behozott bujtogató és szabadság, igazság ellen a-

gyarkodó vad bűnösökkel. De reménylünk erélyesebb eljárást ezután, mert szoljunk igazat, ártalmas ügyünknek az irgalmazási szerep játszása.

Polgártárs! nem durva önzés következő szavaim' rugója, hanem szent kötelesség, mellyel tartozom az igazságnak 's szülő földemnek. A' borus pazsurás napok közt sok kárhozható ítélet repüle városunkra egyes rágalmozóktól; melyeknek viszatörülésére csak az öszszes magyar tábor feletünkí ítélete elegendendő. És ha e' mellé teszük azt a' miről becsületérzetünk kezeskedik, hogy szeplőtlen volt még a' pazsurás napok alatt is városocskánk a' scwarczgelb lobógóktól, gondolom tisztában vagyunk. De fátyólt a' multakra, élünk még, a' vad oláh kar el nem óltá éltünket; és lelkes kormánybiztosunk felszólítására derék vadászcsapat alakula városunkban, mit főleg közgyűlésünkötől ez ügy végbevitelére kinevezett Gajzágó Kristof polgártársunknak köszönhetünk.

Gy. I.

Szerkesztő polgártárs! Önnek a' jelen háborus időben új alak 's modorban folytatott lapja nagy bajjal megszerezhetett néhány számai közül egyikben, volt levelezőihez felszólítását olvasván, alkalmat veszek magamnak tudósításaim megszakadt fonálát tovább folytatni.

M. vásárhelyi események 1848 nov. 5-től 1849 januarius végéig.

A' szerencsétlen emlékü nov. 5-ke d. utánján 3 órakor, közhitel szerint árulás miatt, az ellenséges tábor városunk mellé alig egy ágyu lövésnyi közelségre bocsáttatván 's a' legjobb állás nekik engedtetván, a' nagy de elkedvelenített 's rendezetlen erő az első ágyu lövésre gyalázatosan megszaladt. Több mint száz lövés tétetett 18 ágyuból a' tábor után és városunkra, de részint a' gránátok el nem pattanván; részint az akkor szakadni kezdett nagy eső azokat kevésbé ártalmasokká tevén csak egy asztag szalmás gabona leve, az ugy nevezett kis, szalmával fedett házakból álló, utcában láng martalékává. Városunk védtelen hagyott lakosai megrémülve, a' sanyaru hideg esős éj daczára többnyire futásban keresék menekvésüket, minek az áthülés 's rémülés miatt igen sokan lőnek áldozatai, bár a' csata helyén egy polgártársunk sem sebesült 's esett is el. Sőt az egész táborból is nyolcznál több nem esett el, annyival kevésbé 180 mint a' gaz szebeni lap irta volt.

A' régeni csatázáskor 's később halhatatlan dicsőséget kivívott 12-ik zászlóaljból alig egy század, bátor vitézségének e' napon újabb kitünő jelét tanusítá, mert bár a' tábor szétszaladt, ők mégis az ellenség három ágyuját megrohanva, azokat hatalmukban tarták, de lovas fedezetök nem

levén kénytelenek valának viszsza bocsátani.

Ennyire elhagyatva 's árulva, néhány derék polgáraink megmentésünkről gondoskodtak 's a legsűrűbb ágyu-golyó zápor közt béke lobogóval siettek az ellen táborba, melynek egy része még azon estve fáklya világnál vonula be e' szerencsétlen városba, más része a' város alatt töltvén az éjet. Ezen kevés sorkatonából, többnyire szebeni és megyesi nemzetőrökből 's több ezer oláh, szász 's Küküllő megyei különösen D. Sz. mártóni láncásokból álló rabló csorda, fővezérek Gedeon általi biztosításunk ellenére is még azon éjjel elkezdé rabló dulását 's nem csak az üresen hagyott házakat, sőt hon levő polgárainkat is lakáikból kihajtva, mindenökből kirablák. Másnap az egész tábor bevonult 's fegyver keresés czime alatt minden háznál a' legkisebb értékű vagyont kiraboltak 's csak azok valának kevésbé szerencsések, kikhez Bianchi ezredbeli lengyelek szállásolák be magokat.

A' szenthelyek, a' templomok sem voltak kímélve, mert a' Ferencz rendű szerzetesek templomába, miután azt kirabolták császári lovak kötötték bé. A' reformátusok várbeli templomába láncsás vad nép szállítottatott, ott ritka becsű asztalok, szónokszék, orgona, a' padok özszerontattak törettek, kemenczék rakattak 's még a' tábor elvonulása után is folytonosan vidéki láncsás oláhokkal volt tömve, kik nem csak hogy benne semmit sem kíméltek, sőt állati ösztöneiket is, bár mely értelemben, ott elégitették ki. A' Teleki könyvtárban volt ritka becsű fegyver gyűjtemény kiraboltatott 's Szebenbe vitetett. A' maroszekei levél tár feldulatott. A' rabok m. e. 126 elbocsáttattak. Egy erős vasajtóval ellátott szobának, hol a' hon oltárára adott kincsek őriztettek, kőfala kibontatott 's belőle minden elvitetett. Gr. Bethlen Domokos és anyja családi kincsestára feltöretett 's elraboltatott. *) Hát még most sem látok világosan ti úgy nevezett kormány emberei! De minden egyes eseteket előszámlálnom lehetetlen. Mind ezen rablásokat nem csak a' köznép vitte véghez, sőt magok a' miveltségökkel kérkedő cs. k. tisztek voltak a' legnagyobb rablók és a' szász nemzetőrök számtalan szekereket házi butorokkal 's drágaságokkal megrakva szállítottak el innen, sőt anyyira is ment gazságok, hogy a' jobb és becsesebb ruha darabokat a' tulajdonosok hátáról lehúzták. Ezen császári sereg több védtelen ártatlanok legyilkolásában is kitüntette magát, különösen az uton menő Kutlik nevű fiatal polgárt özszerontolták 's így egy árnyékszékbe vetették. A' vidékben feltalált székely fiakat utczáinkon csaknem meztelenre vetkeztetve vértfagyraló kínos láncszurásokkal hohérolták, a' várba hurczolták hol több

napi étlen tartás 's orvosi segély nélkül hagyás miatt a' kinok közt számtalanon elhaltak. Így eszközöltetett az atyáskodó 's népei boldogítását hirdető habsburgi ház Waffenbrüderei által a' hű alattvalók boldogsága!

Gr. Lázár József, b. Kemény Pál, Gyárfás Domokos, gr. Teleki Elek (mind három egy családból, kiket a' ritka jó lelkű gr. Teleki Polixéna özvegy gr. Kemény Miklósné, mint védangyalok önként elkisért) Berzenczei Ferencz, tanár Török János és szijgyártó Csernát József egy éjjel a' város volt főbirája, Csík vacsárcsi Lázár János saját kezei által elfogattak, alig engedtetvén nekik idő felöltözhetésre 's két szekérre szoritva elhurczoltattak Szebenbe. B. K. P. Gy. D. G. T. E. később haza bocsáttattak, de a' többi máig is rabságban sinlik. A' másnapi, Glaezer al-ezeredes a' Genie testületnél mint a' vezér kar főnöke, ugy Gedeon József, ó cs. k. a. felsége altábornagya és hadparancsnoka aláírások alatt 's később nyomtatványban is megjelent falragasz szerint a' várostól hat kezes kívántatik, hol a' már említettekén kívül a' teljes szám kipótolhatása végett még gr. Lázár Móricz, szijgyártó Szabó Mózsés és ifj. Jenei József valának kijelölve. Többnyire mind olyanok, kik a' dolgok élén nem állottak 's a' katonaság előtt ismeretlenek 's csupán a' volt főbíró zsarnoki önkényének állottak utában. Továbbá az itt maradt katonaság parancsnokul őrnagy Klokoecsán neveztetik ki, azon nyilatkozattal, hogy ha a' lakosság részéről legkisebb árulást venne észre fel van hatalmazva a' város lángba borítására 's az adott (?) kezesek hadi törvények alá esendenek 'sat. 'sat.

Város parancsnokul kineveztetik a' jó érzelmű Lindner alezredes, kiben pártfogonkat leltük; de tőle, a' magyar kormánynak írásilag és feltételetlen hitet esküdt, hitetlen gaz várparancsnok August e' hatalmat magához ragadja 's ezután hozzá és Klokoecsánhoz csak német vagy oláh kérelmekkel lehetett folyamodni.

Egy vérbíróság is alakítottatott a' négy nemzetből, melyben tanácsos Szilágyi N. Daniel és maroszekei kiválasztott pénztárnok Benkő Ferencz ülnökséget vállaltak el több szász és oláh tudatlan kereskedőkkel. Ártatlan polgárainkat, kik futással nem menekültek üldözni kezdék; a' többek között Z. M. polgárt, egy császári kémnek tartott egyén alaptalanul reá fogott meglövéséért 4 évi szamosujvári rabságra ítélik, miután napokig szlophoz kikötve keservesen elkínzóttatott.

A' helybeli oláhok nagyobb része 's a' gazságairól híres Fogarasi Demeter, ki magát már maroszekei királybirájának kezdette hivatni, a' reformátusoknak századok óta birt templomát, mint a' románok által építettet (ugyan mikor?) a' vár és város parancsnok Augustól, ki már régen kan-

*) Ha van rablás a' világon menthető, ez az. Szerk.

csal azemmel nézte e' templomnak a' reformatusok birtokában létét, magoknak átadatni szorgatták. Azon oláhok tették ezt, kik iránt mi mindig a' legnagyobb gyöngédséggel viseltettünk 's vagyunk még maig is 's kikkel minden polgári jogainkat megosztók. Sőt ezeknek ellenünkben fegyver adott kezeikbe 's az említett templomban tanyázva, ott a' legvandalabb rombolásokat 's gazságokat követték el. Papjaik még maig sincsenek hon. Városunk egy hét alatt négy különböző helyen gyűjtatott fel, de szerencsésen kevés kárral, mindig megoltatott.

Rémülésünk még e' közben is szüntelen nevedkedett, mert a' 12-ik legio praefectussa, Román Constantin, ki a' sz. pénteki gaz oláh pappal együtt 5. öd magával elfogatván, hadi törvény alá van téve, városunktól alig egy órányi távolságra tanyázott 's mint mondták Klokocsán örnagytól a' városba bejöhetni engedélyt sürgetett, mi ha úgy van 's csakugyan Kl. nem engedte meg, ennyiiben méltánylandó.

A' casino, polgári társalkodó bezárattott. Három egyénnek együtti beszélgetése eltiltatott, mindazáltal egy kisreményt nyújtó hír csucsai táborunkról ottan ottan elhatott füleinkbe is, melyért Gedeon titkos czimborája L. J. volt főbíró által dec. 20-án egy fenyegető falragaszban megijesztettünk 's felgyújtással fenyegetettünk; azt adván okul, hogy ő életével (oh drága élet!) felelős a' város nyugalmáért.

A' cholera ez alatt iszonyatosan pusztított városunkban.

Karácsoni innepinken a' le- felmondási és átvételi császári nyilatkozványok templomainkban, kémek jelenlétükben felolvastattak 's a' mi legborzasztóbb, ugyanottan a' tanács utján megparancsoltatott, hogy minden e' városba menekült menjen haza volt lakó helyére, azon időben, mikor naponként hallottuk a' Balázsfalváról pazzsurával 's kísérettel elküldött szerencsétlen honfitársaink borzasztó kivégeztetését, később ezen borzasztó parancsolat kiadásáért L. J. ki maga igen jól tud németül, azzal menté magát, hogy a' tanácsi fordító értelmezte rosszul ez idves parancsot.

Szenvedéseink pohara még ezzel sem vala csordultig telve; ezt megtölteni 's velünk fenekig üríteni azok igyekeztek, kiktől jogunk lett volna körülményeink közt pártfogást 's hivatalukban még mai napig is eltűnésükért némi hálát igényelni. A' legélesebb fájdalmakat a' tanács némely tagjaitól szenvedők, kik a' büntetések 's huzavonak nemei gyakorlatában csaknem feljűl mulák magokat. Bizony sokan eljádzák ez időben tettetett népszerűségeket. Jól mondá a' hajdon nagy Széché-

nyi, hogy „a' magyar csak magyar által pusztulhat el.“

A' régeniek városunkban szemtelenül motoztak elrablott portékáik után. Nemcsak, sőt hamis esküt is tettek le, mint képviselőnk T. egy tükréért 's abbás Horváth disznojiért; e' mellett még keményen is fenyegetőztek, holott városunkból egy polgár sem volt jelen a' táborban Régen felégetésekor. A' lealáztatás minden nemeit éreztük.

A' székben sem menének jobban a' dolgok. Választott f.k.bíró G. F. még a' székely táborozás alkalmával lemondott hivataláról 's nemzetőségünk közé mint közvitész beállott. Ő sem vala ment a' kirabolatástól, sőt azt nála nagyszerűleg cs. kir. katonatisztek követték el. Gedeon által megkínáltatott előbbeni hivatalával, de azt kemény sürgetésekre sem vállalá el. Azonban az önkény régi bérenczei előállottak, hivatalaikba törvénytelenül visszatételtek 's volt köztök egyén, ki naponta Gustinak 's Kl-nak referálva, a' jobb észűsek névjegyzékével kedveskedett.

De isten megeléglelve, mind elő nem sorolhattott szenvedéseinket, nem engedé 1848 estvéjén napunkat remény sugár nélkül tűnni le, mert miután a' zsarnok hatalom Román Const. által tudósítottatott a' magyar fegyver diadalmas előhaladásáról, a' temérdek rablott kincscsel felpakolva 's az ide hozott m. e. 120 gyáva oláh ujjonczal, kik azzal ámtattak katonákka, hogy 3 év beteltével ingyen földöt kapandának a' magyarokéból, előbb minden betegeit a' nagy hideg daczára elszállítván, dec. 31-ke reggelén elszökött. Mily könnyű lett volna e' legnagyobb félelmek között szaladó, rabló 's hitesszegett parancsnokot elfogni, ha erélyes előljáróink lettek volna. Elszökött velek F. D. is családotól, hír szerint valamely oláh táborban vezérkedés végett, temérdek hitlezőit ujabban meglöpva.

Uj évre virradánk, még semmi bizonyost nem tudva.

Az innen Kolozsvárra indított 40 tonna liszt elfogására k.sz.páli lelkész, a' derék Kolosi többed magával elindula 's szerencsésen, midőn éppen Megyes felé valának indulandók a' kíséző 5 katonával elfogá, kik a' vároa által megvendégeltettek 's kik elbocsátatván fenyegetések közt hagyák el a' várost, a' lelkes hazafiak L. J. volt főbíró által lepirongattattak; a' tanács pedig az elszökött parancsnokságnak mentségül utanna irt a' lelkes hazafit K-t feljelentvén. (Vége köv.)

KÉRELEM

(1) Azon tisztelt ur, ki a' kolozsvárróli kivonulás kor egy Kossuth huszár utitarisznyáját sziveskedett székérre felvenni, kéretik azt a' „Honvéd“ kiadó hivatalába küldeni.

(3)